

GAZETĂ TRANSILVANIEI

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi'a, cindu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu său 2 1/3 galbini mon. sunătorie.

Anul XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., și pe la DD. corespondenți. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrului a 30 cr. de făcere publicare.

Nr. 42.

1871.

Brasovu 10 Iuniu 29 Maiu

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Brasovu 10 Iuniu 1871.

Maiestatea Sa c. r. apostolica imperatorulu Austriei etc.

binevoi a respunde la adresă deputatilor senatului imperial, votata numai de majoritatea dualistica-decembrista, in testul urmatoriu:

„Primescu cu indestulire asecurarea despre sentimentul patriotic si despre vechia credintia austriaca, pre cari cameră representantilor mi le esprime de nou. Sun convinsu pre deplinu despre necesitatea de a incetă lupta pentru formele constituutiunei, si speru, ca guvernului meu, sprijinitu prin deplină mea incredere si prindorinti a spre reperte asigurate si solide, de care suntu cuprinse toate cercurile poporatiunei, i va succede de a pune odata capetu pre cale constitutionale criselor, cari se reinnoiescu fara intre-rumpere, si de a conserva Austriă de conflicte noue. In sperantia, ca cameră representantilor inca va conlucra din partea sa spre scopulu acesta, i trimitu salutarea mea imperatésca.“

Acestu respunsu preainaltu lu citi presiedintele camerei dep. sen. imp. cav. de Hopfen cu cuntele aceste:

„Inalta casa! Presidiul casei dep., implindu-si misiunea increduita de cată inaltă casa in ultimă siedintă, a predatu in audientia speciale cu tota reverintă Mai. Sale apostolice adresă decisă de inaltă casa. Mai. Sa binevoi a respunde urmatōriile: si citi respunsulu de susu. Finindu adauge presiedintele: Petrusu de convincerea, ca inalt. casa a deputatilor saluta cu bucuria tota ocasiunea ce i deschide calea a da expresiunile sentimentelor sale de credintia nestramutata si de aderintia catra monarchulu seu, ve provoco se strigati cu mine: Se traiesca imperatulu nostru Franciscu Iosifu! Adunarea aduce 3 vivante. Dupa aceasta se resolvă vr'o cateva obiecte cu intetire, apoi abatele Helfersdorfer propune, că casă se nu se mai lasă in desbaterea altoru obiecte, fiindu acesta pre importantu, si acesta din reverintă responsului monarchului. Si se si amană siedintă acesta memorabile si multu cautata de publicu in toate galeriele. Tacerea generale dade semnu de operirea majorității.

Monarchulu a vorbitu, ca are incredere in programul actiunei de impaciuire a min. Hohenwart, — si refusa pe deplinu tendintă majorității de a resturna acestu ministeriu, pentru a luva sprijini. Asia senatulu, dupa votarea bugetului va vini disolvatu si min. va tracta cu dietele provinciale asupra autonomiei, va miduloci alegeri noue pe alta base, si federalismului ei va reveni imperati, ori se va reincorpora absolutismulu cu incetul; si in unul si in altu casu dualismulu se apropia de agonia, si an. 1867, care facuse tabula rasa din drepturile poporelor in favoarea a două partite suprimate, cu caderea din Cislaitani, va trage tota edificiul respectiv in ruina. Patientia castiga invincere, deca e urmata de lupta serioasa. —

Romania inca se asta in ajunulu unei lungite reactiuni; ince se citim acum inca numai

MESAGIU DOMNESCU.

Dloru senatori!

Dloru deputati!

V'amu convocat in virtutea art. 95 din constitutiune că se ve ocupati de marile interese ale tierei, cari nu mai potu ramane in parasire.

Ministeriulu meu ve va presentă legea stingerii datoriei flotante, care sta de atată timpu nevotata. Ve rog a ve patrunde de gravele nevoi ale tesarului si ale creditului publicu si a i dă preferintia mai inainte de toate.

Veti ecaminā reducerile ce a facutu guvernulu meu cheltuielilor anului 1871, in comparatiune cu bugetulu anului 1870, si nu me indoiescu, ca veti aproba insemnatele economii ce s'au facutu facia cu unu bugetu nevotatu de fostă adunare; veti binevoi inca a vota bugetulu anului 1872, spre a ne conforma odata cu art. 113 din constitutiune.

Ministeriulu meu ve va presentă inca legile cele mai urgente, din cari unele stau de mai multu timpu pe biourul adunarei: legea comunale, legea pentru conveniunea judiciaria inchisata cu Rusia, legea pentru tacsele municipali, conveniunea cu Austro-Ungaria pentru junctiunea drumurilor de feru, legea pentru cheiaguri dela porturile Dunarei, conformu tractatului din Parisu, modificarea legei organizatiunei militarie in sensulu soliditatii ce se cuvine a se da militilor si a asediarei corpului de oficiari pe base mai potrivite cu cerintele de astazi ale institutiunei noastre militarie; modificarea legei instructiunei publice, legea inamovilitatii judecatorilor si alte legi a caror lipsa este de multu timpu simtita.

Cestiunea drumurilor de feru va fi obiectulu celor mai seriose atentiuni. Ministeriulu meu a urmarit cu energia si urmaresce pe concessionari si pe calea civile si pe cea criminale; ve va presentă toate fazele, prin cari au trecutu aceasta cestiune si situatiua in care se afla.

Nu me indoiescu de simtiamentele dvostre de devotamentul pentru binele publicu; si de aceea suntu siguru, ca veti da guvernului meu totu concursulu, de care are nevoie in grău'a sarcina ce a primitu in circumstante ferite grave.

Catu pentru mine, fiti bine increditintati, domnilor representanti, ca nu voi crutiă nici unu sacrificiu că se miindeplinescu cu santenie inaltă misiune ce mi a desemnatu increderea natiunei,

Suntu epoca in vieti a poporelor, in cari legea providentiei se manifesta in puterea ei. Romania are destinele ei; Dumnedieu o protege si va aperă-o că si in trecutu de toate retele. Amu trecutu cu totii prin grele incercari, der' lupta ne a intarit; experientia ne a luminat, si cunoșcundu mai bine omenii si lucrurile, voi merge cu pasi mai siguri pe adeverată cale a progresului. Natiunea intrăga, obosita de luptele sterile, in cari se frementa de mai multi ani si cari i pută aminti chiaru existintă sa politica, s'a redicatu că unu singuru omu si; si respondiendu apelulului ce i a facutu guvernului meu, a pronunciatu verdictul seu.

Presenta dvostre aici, dloru senatori si dloru deputati, probéza indestul, ca tiéra este decisa a nu si cauta fericirea aiurea decat in ordine si stabilitate; ca-ci nu fara impunitate se calca legea adeverului, si nu fara teribile consecintie se violéaza principiile cele mai fundamentali, pe cari este asigurata societatea. De aceea se consolidam prezentul pentru că se asiguram viitorul!

Probele constante de incredere in guvernul meu ce mi se dau din toate partile, linisteia ce domnesce pretutindeni, afectuoasă primire ce mi s'a facutu in calatori a ce amu intreprinsu cu Domn'a in o parte a Romaniei, m'au convinsu pe deplinu, ca tiéra este eminentemente conservatorie, ca lectiunile trecutului au datu rodele lor si ca ori ce intreprinderi de desordini nu potu intempi in viitoru decat o desaprobară generale, mai inainte chiaru de a fi piluita prin infrenarea legilor.

Din afara guvernului meu a primitu incurajari cele mai magulitòrie. Sublima Pórtă ne da totu concursulu seu binevoitoriu, increditintata fiindu in fermă nostra resolutiune de a mantere intacte legaturile ce avem si cari, suntem convinsi, nu potu decat a intari Romania in existinta sa politica. Maiestatea Sa Sultanulu mi a datu asigurari despre a sa inalta solicitudine si incredere. Marele puteri garante, cari au atatea drepturi la recunoscintia natiunei, privescu cu interesu mersului trebilor nostre si ne dau probe evidente de ale lor constanta sympathii.

Astfelui, prin fidelă observare a tractatelor si prin energetică mantere a ordinei, drepturile noastre voru fi totudină respectate.

Dloru senatori, dloru deputati!

Dela dvostre dependa se faceti a nasce o era de prosperitate pentru Romania. Amu nevoie de concursulu tuturor pentru a face se domnescă in tiéra dreptatea, moralitatea, libertatea, adeverată libertate, care da lumina si fericire poporelor, era nu licentia si anarchia, care le duce la peire. Unde nu este datoria, nu este dreptu; unde nu este ordine, nu este libertate.

Suntu convinsu, ca sunteti adencu patrunsi de aceste inalte adeveruri. Fideli mandatari ai tierei, veti asculta strigatul ei si veti respunde la sperantiele-i legitime ce a pus in dvostre. Tiéra vrea se traiasca; tiéra vrea se merge inainte.

Dumnedieu se binecuvinteze lucrările domnilor voastre.

Sesiunea legiuitorie este deschisa.

CAROLU.

Presiedintele consiliului ministrilor si ministrul de interne Lascaru Catargiu.

Ministrul justitiei si ad-interim la lucrările publice, N. Cretulescu.

Ministrul cultelor si instructiunei publice, generalu Chr. Tell.

Ministrul afacerilor straine, G. Costaforu.

Ministrul finantelor, P. Mavrogeni.

Ministrul de resbelu, generalu I. Em. Florescu.

Nr. 1007. 1871, Mai 23.

Articol de lege XLII din an. 1870 despre regularea municipalor (jurisdicțiunilor.)

(S'a sanctionat in 1 Aug. 1870; s'a promulgat in cameră deputatilor in 2 Aug. 1870, in ceea a magnatilor in 3 Aug. 1870. A aparut in „Archivulu legilor tierei“ in 3 Aug. 1870.)

CAPU I. Despre cerculu de activitate al municipalor.

§ 1. Comitatele, scaunele secuiesci, districtul Jasigilor si alu Cumanilor, districtul Haidei, districtul si alu Chichindei mari, districtul Cetatei

de pétro (Chiorului), districtul Fagarasiului si alu Naseudului, districtul celoru siesespredice cetati scapusiene, apoi cetatile libere regesci, cum si cetatile enumerate in §-lu 88 că municipia de sene statutoria voru ecercea si in venitoriu intre marginile legei:

a) dreptulu guvernarei de sene,
b) midiulocirea administratiunei publice de statu,

c) afara de acésta municipiale se potu ocupá si de alte afaceri de interesu publicu, ma si de tiéra, acele le potu discutá, -si potu esprime pareurile statorite relative la acele, le potu comunicá intre sene si cu regimulu, si in form'a unei petitiuni le potu susterne nemidiulocitu camerei depusatilor.

Despre organisiunea administratiunei interne a cetatilor Bud'a si Pest'a inse dispune una lege speciale.

§ 2. In virtutea dreptului de guvernare de sene municipiu dispune, decide si aduce statute de sene statoria in afacerile interne proprie ale sale: conclusiunile si statutele le ecsecuta prin organele sale proprie; -si alege functionarii; statoresce spesele guvernarei de sene si ale administratiunei publice, si se ingrigesc de acoperire; cu regimulu vine in atingere nemidiulocitu.

§ 3. Conclusiunile, cari se reportéza:
a) la stabilirea preliminariului de spese,
b) la instrainarea séu castigarea averei nemiscatórie,
c) la contrageri de imprumutu,
d) la inchiaarea séu desfacerea contractelor oneróse, cari nu vinu inainte in preliminariulu de spese aprobatu, si la infinitarea operaloru publice,
e) la sistemisarea oficialoru noua, séu la casarea celoru custatoria, si in generale tóte acele conclusiuni, pentru cari legea prescrie intarire mai inalta: se potu ecsecutá numai dupa aprobatu ministeriale.

Déca regimulu in 40 de dile computandu de la susternere preste totu nu se dechiaru, conclusiunile susternute se considera că aprobate si se potu ecsecutá.

§ 4. Partile private potu **recure** la ministrulu concernente in contra conclusiunilor ingreunatórie ale municipiului, aduse in cerculu guvernarei de sene, in 15 dile computandu dela admanuare, respective dela publicatiunea conforma prescrisaloru.

Recursulu e de a se predá (bagá) la vice-comite, respective la primariulu cetatei, carele este obligatu alu susterne in restempu de 8 dile cu re-latiune opinativa.

In conclusiune insa-si e de a se respicá la muritua cercustarea, ca conclusiunea numai fara a impiedecá ecsecutarea (extra dominium) se pote recurá.

In lips'a acestei clausule conclusiunea se pote recure cu impedecarea ecsecutarei (intra dominium).

§ 5. Statute municipiu numai intre marginile cercului seu de activitate autonomu pote se aduca.

Statutele nu potu fi contrarie legei si ordinatiunilor in vigore ale regimelui, nu potu vatamá drepturile de guvernare de sene ale comunelor (satelor, opidelor), si se potu ecsecutá numai dupa 30 dile, computandu dela publicatiunea conforma prescrisaloru.

§ 6. Statutulu de interesu numai locale e de a se publicá in teritoriul municipiului, ér' déca acel'a atinge interese generali are se se publice in tota tiéra'a.

§ 7. In contra statutelor interesantii potu recure la ministrulu concerninte in restempu de 30 dile computandu dela publicatiunea conforma prescrisaloru.

Ministrulu decide cu valóre definitiva dupa ascultarea municipiului.

Ordinatiunea guberniale, prin care se sistéza seu se anualéza vreunu statutu, are se fia motivata.

§ 8. Jurisdictiunea orfanale si pupilaria voru ecercea-o municipiale: prin urmare ele denumescu si controléza pre tutori, cercetéza socotele pupilarie, veghiaza preste averea si educatiunea orfanilor si dispunu in tóte acele afaceri orfanali, cari nu se tienu de competitint'a judelui ordinariu.

Despre jurisdictiunea orfanale si pupilaria a cetatiloru proovedute cu magistratru regulatu dispune legea comunale.

§ 9. Jurisdictiunea orfanale si pupilaria -si o ecerceaza municipiulu prin unu scaunu orfanale centrale permanente, care constă: din unu presiedinte, celu pucinu din doi asesori, din procurorul, din esactoru, din unu notariu si din tutorul generale, carele n'are votu.

Causele orfanali si tutelari se potu recure la ministrulu de interne.

§ 10. Pracea ce custa in municipiale singuratece in privint'a tractarei causaloru orfanali si in privint'a administrarei baniloru orfanali se sus-tiene provisoriu pana la regularea generale si definitiva a causaloru orfanali.

§ 11. Intr'aceea, pana ce legislatiunea va fi regulatu prin una lege speciale modalitatea acoperirei si a culegeree speselor municipali: contributiunea domestica se repartiesce in procente dupa contributiunea de statu direpta (de pamentu-, casa-, venitu-, castigu personale), se culege de o data cu contributiunea de statu, si se subministra municipiului respectiv din luna in luna anticipative.

§ 12. In acele municipia, in cari suntu cetati cu magistratru regulatu, spesele, cari privesc totalitatea municipiului se staorescu si se reparatescu destinsu de cele cercuali.

Cetatile proovedute cu magistratru regulatu con-curu numai la spesele comuni.

§ 13. Cetatile investite cu dreptu municipiale potu aruncá **adansu** de contributiune comunale si dupa contributiunile indirekte, in cetate si in teritoriul aceleia a culege tacse, bani de statu (cu siatru, carru in piaci), vama, si a introduce contributiune noué neintrebuintiate de statu.

La ecsecereea dreptului acestuia se recere involirea guvernului, care — incat u se pote templá fara prejudiciul veniturilor statului si fara periclitarea intereselor industriei si ale comerciului — conform relatiunilor locali lu pote dá la repre-sentatiunea motivata a cetatei.

§ 14. Municipiulu statoresce preliminariulu speselor pentru anul venitoriu in adunarea genera-le de tóma; ér' inchiaarea compturilor se iè la revisiune in ceea de primavéra.

Preliminariulu de spese (bugetulu), inchiaarea de compturi, si reportalu opinativu alu comitetului permanent (§ 44) respective alu magistratului cetatei se espune spre vedere publica cu 15 dile inainte de adunarea generale si totu odata se admanua membrilor comisiunei.

Contribuitori singurateci potu face obseriatu-ni la preliminariu si la comptulu finale si acele a le-dá cu 5 dile inainte de adunarea generale comitetului permanent, respective magistratului.

Comitetulu, respective magistratulu este obli-gat a pertractá obseriatu-nile intrate si a le as-terne adunarei generali pre langa reportu opiniatori.

§ 15. Legile si ordinatiunile indreptate catra municipiu ale guvernului se ecsecuta in teritoriul municipiului de municipiu prin organele sale proprie.

Incatus are locu o exceptiune dela acésta regula generale: aceea o determina legea.

§ 16. Municipiulu intre marginile legei pre-senti pote face representatiune in contra ordinatiu-nei guberniale singuratece inainte de ecsecutare, déca o afia de **contraria** legei (törvénybeütközö), seu din caus'a relatiunilor locali, de neamesurata scopului.

Ér' déca ministrulu, in contra motivelor aduse, pretende ecsecutarea, seu déca a dou'a óra interdice municipiului ecsecutarea unei conclusiuni municipali, atunci ordinatiunea guberniale e de a se indeplinfi si ecsecutá indata si neconditionata (§ 58 punctul e). Atare ordinatiune guberniale, cum si care contine conchiamarea ostasilor concediat si reservisti, ér' vreuo dispusetiune politiale, ce nu sufere amanare din caus'a intereselor pericitate ale statului, numai dupa ecsecutare, si numai intr'at' a pote serví de obiectu alu unei discusiuni si conclu-siunii a adunarei generali, incatus municipiulu, afiandu pote de vatamatória procedur'a guvernului, ar' cercá remediu la camer'a deputatilor.

§ 17. Facu exceptiune dela regul'a oblige-mentului de ecsecutare ordinatiunile relative la scó-tere-a faptica a contributiunilor nevotate prin diet'a tierei seu la punerea faptica a recrutiloru neoferiti.

Lucrarile preparative inse suntu de a se intre-prinde fara amanare.

CAPU II. Despre comisiunea municipală.

§ 18. Totalitatea municipiului o representa comisiunea (bizottság), si incatus legea in modu es-ceptionale nu dispune altmintrea, drepturile de au-toritate publica (de ocarmuire) le ecsecereza comi-siunea in numele municipiului.

§ 19. Comisiunea custă pe diumatate din a-cei civi de statu maioren, cari in teritoriul mu-nicipiului platescu cea mai multa contributiune di-recta, si cari suntu indreptatiti la alegerea de de-putati dietale; ér' pre asemenea diumatate din a-lesii publicului alegatoriu.

§ 20. Preste totu nu potu fi membri ai co-misiunei:

a) cari nu sciu ceti si serie, (?)
b) cari nu au in teritoriul municipiului vreo posesiune celu pucinu de doi ani, seu cari nu locuiescu acolo totu de atat'a timpu si nu platescu contributiune,

c) cari tienu in arenda bunurile publice ale municipiului seu stau cu municipiulu in alte rela-tiuni de societá.

§ 21. Numerulu membrilor comisiunali se indrepta dupa numerulu poporatiunei municipiului, anume se computa in comitate, scaune si districte dupa 500, ér' in cetatile investite cu dreptu mu-nicipale dupa 250 locuitori unu membru mem-brional.

Numerulu tolale alu membrilor comisionali, alesi si nealesi inse nu pote fi in cetatile investite cu dreptu municipale nicairea mai micu decatu 48, si mai mare decatu 400, in alte municipia mai micu decatu 120 si mai mare decatu 600.

§ 22. List'a celoru ce platescu mai multa contributiune se compune, respective se rectifica pre basea aratarilor oficiali ale oficiilor contributio-nali la capetulu fiacarua anu de comitetulu verifi-cationale permanente alu municipiului.

Comitetulu verificationale (igazolási választmány) custă: din 5 membri alesi pre unu anu de aduna-re generale, apoi din presiedinte si 3 membri, de-numiti asisdere pre unu anu dintre membri comisionali de comitele supremu (föispán); referintele aceluiua e notariulu municipale.

Pentru a aduce conclusiune valida se recere cu presiedintele presenti'a a 5 membri.

Comitetulu -si tiene siedintiele publice in di-lele defipte si aduse la cunoscient'a publica si as-terne list'a statorita, insocita de reportu motivatu adunarei generali spre intarire.

§ 23. La fipsarea sirului se liè in societá numai contributiunea de statu directa totale dupa averea nemiscatórie, aflatá in teritoriul municipiului si dupa venitulu trasu in teritoriul municipiului si contributiunea de castigu personale; mai departe se liè dupla contributiunea de statu directa totale a profesorilor dela scóle de statu-, confesionali-, comunali si private, a membrilor academielor de scientie, a redactorilor de foi periodice si diuaria, a pretilor, a membrilor interni si esterni ai camerelor industriali si comerciali, cum si a doctorilor, advocatilor, medicilor, inginerilor, farmacistilor, chirurgilor montanisticilor, forestarilor si a deregatorilor de economia, prove-diuti cu diploma valida in statulu ungurescu.

La contributiunea de statu a barbatului seu a parintelui e de a se computá si contributiunea de statu a femeiei, cum si copiiloru minoren, déca administréza averea femeiei seu a copiiloru mi-noren.

Totu insulu pote fi membrulu numai alu unei comisiuni municipali; carele vine in mai multe mu-nicipia in clasea celoru ce platescu mai multa contributiune, va fi membrulu comisiunei aceluiua mu-nicipiu, care -si lu desemna elu insusi.

Candu doi seu mai multi platescu contributiune de statu in cantitate egale, intre acestia de-cide sórtea; ér' candu vine inainte acestu casu in-tre individi de aceia, de intre cari unulu ar' ajunge in comisiune in urm'a contributiunei de statu cal-culate simplamente, ér' celu alaltu in urm'a contri-bututiunei de statu calculate duplu, cestu din urma are prioritate.

Carele locuiesce in tiéra de 5 ani, platesce in continuu contributiune si nu e supusulu altui statu, la fipsarea sirului pana la dispusetiunea speciale a legislatiunei e de a se considera că cive alu patriei (honpolgár).

§ 24. Cei ce voliescu a face intrebuintare de favórea §-lui 23, suuu obligati sub durat'a sie-dintielor a se insinuá cu vorba seu in scrisu la comitetulu verificationale si a-si justificá indreptatiarea.

Carele nu s'a insinuatu, seu nu -si pote justifi-cá indreptatiarea, pentru aceea data -si perde favórea de a i se computá contributiunea in duplu.

§ 25. Alegerea membrilor comisionali in co-mitate, scaune, districte, si in acele cetati investite cu dreptu municipale, in cari numerulu alegatorilor trece preste 600, se face dupa cercuri elec-torali.

Cercurile electorale pre langa desemnarea co-munelor, respective a stratelor tienutórie un'a de alt'a, si a locului de alegere principale le forméza insu-si municipiulu. In cate unu cercu electoral e nu potu se fia mai pucini decatu 200 si mai multi decatu 600 alegatori.

Opidulu seu satulu, in care locuiescu celu pu-

cinu 200 alegatori, constitue unu cercu electorală destinsu.

Déca numerulu alegatorilor trece preste 600; comun'a constitue subcercuri electorale cate de 200—600 alegatori.

§ 26. Fiacare cercu electorală si subcercu alege dupa potintia in numeru cu parechia numai atatia membri comisionali, cati se vinu din membrii comisionali supusi la alegere pre cercu seu subcercu dupa proportiunea numerului alegatorilor cercului seu subcercului catra numerulu tolale alu alegatorilor municipiului.

§ 27. Alegatorii si alegibile (pot fi alesu) e fiacare locuitorii alu municipiului, carele este indreptatiti la alegere de deputatu dietale.

Pre alegatorii cercului alegatoriu singuratecu i compune in ordine alfabetica destinsu pentru fiacare cercu comitetulu delegatu de adunarea generale din consegnatiunea din urma a celoru indreptatiti la alegerea deputatilor dietali.

§ 28. Membrii comisiunei, supusi la alegere se alegu totu la 3 ani pre periodu de 6 ani.

Dintre cei alesi cu ocaziunea prima dupa cei de antanii trei ani dijumetate din acei alesi ese afară prin tragerea de sōrte efectuindu destinsu pentru fiacare cercu si subcercu alegatoriu.

Er' in venitoriu cu espiratiunea fiacarua anu alu treile pasiescu afară aceia, cari -si au implinitu deja cei 6 ani prescrisi.

Tragerea sortiei se efectuie prin presiedinte in adunarea generale.

Membrii esiti afară potu fi realesi.

§ 29. Carele -si perde intr'aceea qualificatiunea de membru inceta a fi membru alu comisiunei, er' loculu lui, precum si locurile membrilor, cari intr'aceea au repausatu seu au demisionat se occupa cu capetulu fiacarua anu prin cerculu seu subcerculu, de care au fostu alesi.

§ 30. Alegera membrilor comisionali, supusi la alegere se pot fi templă numai dupa compunere, respective rectificarea (§ 22) listei celor ce plătescu mai multă contributiune.

Diu'a alegerei se desigre de adunarea generale.

Vice-comitele respective primariulu (polgármester) este obligatu a publica spre orientare list'a membrilor verificati si totu una data a aduce la cunosceni'a publica in timpulu cerutu diu'a de alegere.

§ 31. Déca se alege cineva, carele că unulu dintre cei ce plătesc mai multă contributiune deja e membrul comisiunei, si alegerea o acceptăza, atunci loculu lui se supliesc prin contributoriulu celu mai tare urmatoriu.

§ 32. Celu ce s'a alesu in mai multe locuri va reprezenta cerculu, care lu doresce alu reprezenta dupa declaratiunea lui adresata comitelui supremu (judelui regescu etc.).

Celealalte cercure alegu din nou.

§ 33. Alegerea se face pre langa insemnarea numelui si a locuintei votantilor prin siedule de votare predate in persona.

Déca siedul'a de votare contine mai multe nume decat cati membri comisionali este indreptatit cerculu a alege, numele scrisa in urma nu se liau in consideratiune.

Déca au capetatu mai multi insi voturi egali, atunci despre aceea, ca care se fia membrulu comisionale decide sōrtea trasa prin presiedintele de alegere.

§ 34. Alegerea o conduce comisiarulu delegatu alu adunarei generali alesu spre acestu scopu conformu relatiunilor locali intr'unulu seu in mai multe cercure, că presiedinte.

La incepulum actului de alegere alegatorii desemna langa comisariu 4 barbati de incredere din sinul loru.

Déca nu voliescu se faca intrebuintiare de acestu dreptu, barbatii de incredere se denumesc prin comisariu.

La alegere primarii si notarii comunelor interesante, respective organele autoritatii publice suntu obligate a fi de facia din oficiu si a veghiat asupra identitatii votantilor.

§ 35. Alegerea in unulu si acelasi cercu respective subcercu nu pot se dureze mai multu de catu una di.

Aceea incepe la 8 ore demaneti'a si se termina la 6 ore ser'a.

De la terminu incolo nu este liertatu a luă voturi.

Alegerile suntu de a se termina in cetati investite cu dreptu municipale in restempu de 3 ér' in alte municipia in restempu de 8 dile pentru toate cercurile si subcercurile.

§ 36. Numerarea voturilor se face publice. Déca se intrerumpere numerarea voturilor seu

se pune de pre o di pre ceealalta, atunci protoco-lulu si siedulele de votare intrate in se inchidu in sieriulu (urn'a) de votare, care se sigiléza prin co-misariu, doi barbati de incredere si prin primarii comunali.

Resultatul alegerei se publica de comisariu indata, si pre langa alaturarea siedulelor de votare si a protocolului reportéza municipiului despre procedere.

§ 37. Plansorile relative la procederea de alegere seu exceptiunile facute contra qualificatiunei de alegibilitate a membrului alesu suntu de a se predă la comitetulu verificationale (§ 22) in restempu de 15 dile, computandu din diu'a alegerei.

§ 38. Concluziunile comitetului verificationale se admanua conformu prescrisaloru, si se potu recure in 15 dile dela admanuare la comitetulu re-visionale (biráló választmány), custatoriu din 5 membri alesi pre 3 ani de comisiunea municipale, care in intrebarile de certa decide definitivu, si alu caruia presedinte e comitele supremu, in casu de impedecarea i vice-comitele, respective primariulu de constatare.

In loculu alegiloror cassate adunarea generale ordina alegere noua.

§ 39. Déca alegerea s'a terminat in toate cercurile electorale, si 3/4 parti din membri comisionali supusi la alegere s'a verificatu, atunci comitele supremu conchiamă adunare generale; si in adunarea generale dechiara comisiunea comitatense de constituita.

§ 40. Presiedintele, barbatii de incredere, si primarii si notarii comunali, cum si votantii preste totu stau sub scutulu speciale alu legei.

Spre aperarea sigurantei personale se potu aplică măsuri, cari se aplică la alegerile deputatilor dietali, si delipetele comise se pedepsescu dupa determinatiunile legei electorale. (Va urmă.)

Orastia in 21 Maiu 1871.

Amu avutu norocire a ceti in dilele trecute in Nr. 23 alu „Tel. Rom.“ intre alti articli, si o corespondintia de aici din Orastia, data de unu poporanu, pe care densulu că se-si pota face observari sale, spre a descoperi lumei unele laude cam intunecose, o incepe cu: Viéti'a si fericirea unui poporu depinde dela cultur'a etc., si asia apoi continua: amu cetitu in unele diurnale, unde se imputa preutimeei, ca nu se interesă de cultur'a poporului, si totusi scólele propasescu si se inmultiesc prin staruintia preutimei; ca in cerculu Orastiei suntu in 7 comuni scóle, pot fi cei ce nu cunoscu lucrul si tienutulu voru crede, in se eu, că orasianu, cunoscu starea comunelor, si si preutimea din acele, si asia nu sciu si nu potu pri-cupe, ce a voit u se dica seu ce intielege densulu prin cele mai susu scrisa; dora vediendu in scóla sasescă vreo cativa princi romani, si in gimnasiulu reformatu — că in toate scólele inalte — asemenea cam la vreo 50—60 elevi romani, apoi pot fi in a-cesti teneri, — cari de si suntu partea cea mare fii de preuti hraniți din sudorea si prescurile romanilor — der' crescundu in scóle straine si ne scindu limb'a romanescă, pot le e rusine a fi romani, fiindu nici intr'o Dumineca ori serbatore nu i vidi in beserica, si că studenti se laude pe Ddieu in limba materna, cantandu unu domne in-durate etc. vede fericirea poporului romanu.

Despre cele 7 scoli informezete mai bine dle poporeanu si apoi arata, ca cu acui staruintia, si candu s'a diditu acele; si cate, candu, si unde si cu acui staruintie s'a mai diditu de atunci incocé, descopere si acea, ca in catu si prin acui staruin-tia ori negligenta propasescu scólele; in se nu cu vorbe góla, ci cu date statistice, că lumea se se pota convinge, si se pota judeca despre staruintia preutimei acestui cercu in privintia culturei, fericirea poporului etc.

Acum parasindu d. cores. cerculu se intorc la scóla din orasiusi o descrie, de buna séma, ca si acesta e din staruintia preutiloru, der', se me erti, nu e de credintu, ci numai atunci se va pute crede, candu vei dovedi si documenta prin liste de contributiune, si vei descoperi in publicu vorbi-rii ori predicele tienute de preutime in privintia a-

ceasta poporului spre ai indemnă la contributii de bani, la lucru etc. pentru edificarea acelor scóle, că apoi fapt'a insusii se laude pe celu demnu de lauda.

Asia e in acea scóla suntu 2 odai etc., der' una e de totu góla, in ceealalta anca cu straini cu totu abia suntu vreo 60—70 elevi de ambe secse. Ore se nu fia in orasiusi mai multi princi si princi apti de scóla, pe candu comun'a besericésca numera-

cam la 600 locuitori, din cari déca numai a treia parte ar' ave princi apti de scóla, inca ar' fi 200 — der' poto suntu si mai multi; aici te rogu d. poporanu, ori cine esti, déca dici, că cultur'a e fericirea poporului, lapeda larv'a si descopere lumiei starea lucrului, si prin acui staruintia se intemplă totaceste. —

Eu crediu intr'unu orasiu, unde se afia totu feliulu de maiestria, ar' fi de lipsa, că se se scie, ca cati invetiacei romani suntu aplicati la acele, care in ce gradu de cultura se afia, si ore nu ar' ave lipsa mai de multa, spre fericirea poporului.

Mai incolo dice, că doresce, că dupa statutele proiectate de multu onoratulu domnul Dr. Tincu, in scurtu timpu se se infințeze aici in Orastia o scóla centrala; eu nu cunoscu catu e de inaintat lucrul in acea privintia, inse atatu -mi aducu aminte, că in vîr'a trecuta, asia cam vreo 8—9 luni de atunci amu avutu norocire a audi, cum doi preuti langa o măsa cu vinu critis'au contra loru, si apropriandume i intrebai despre ce e vorba, mi disse unulu, ce se fia, că domnul Dr. Tincu ar' vre se faca orasienilor scoli din pungile nostre, der' aceea nu va fi. Intrebându mai departe, ca cam cati dintre preuti le a primitu de bune, mi respusera: nici unulu, ba chiaru nici d. protopopu; ce s'a lăcrat de atunci si pana acum spuna d. cores. ca poto i este mai bine cunoscutu.

Domnul corespondente mai publica inca si o donatiune facuta de santi'a sa preutul Georgiu Popoviciu scólei gr. or. de aici; ce interesu la indemnătut de s'a grabit u a da in publicu si a face atata larma pentru o daruire, care inca nu are fundamentul dorit, va sci insusii; ca-se intre poporu se vorbesc, ca nu e facuta in sensulu legilor, si ca e unu documentu fara valoare, unde daruirea ramane numai pe charthia, si daruitulu in sperantia. U n u o r a s i a n u .

Cernauti in Maiu 1871.

Scóla si beseric'a.
(Capetu.)

Cine a urmarit cu privirea dela anul 1848 nisuntiele si luptele bucovinenilor, va fi observat, ca preutii si mireni se intielegeau intre sene pentru paritate. Asia in anul 1868 au asternutu bucovinenii una petitiune la ministeriu, in care se cerea tienerea sinodelor, a caror memorii se suste din 30 de mireni si din 30 de preuti. La tienerea meetingului in Cernauti se alese unu comitetu de 44 membri, dintre cari dijumetate erau preuti si dijumetate mireni. In anul 1870 se ceru dela ministeriu tienerea sinodelor, era asemene compus de dijumetate din numru de preuti si mireni. Cererea de una data a mirenilor, că din partea loru se fia 3 parti din patru arata una neconsecintia a mirenilor, cari trebuiau se afle in facia loru una opusetiune din partea preutiloru, si cu totu dreptulu aici. Intorcerea asta a grabnica a mirenilor nu se poto trece cu vedere asia de usioru, pe catu si opusetiunea preutiloru: ceva debe se fia la midiulocu, ce de una data a imparechiata aceste dōue parti, cari jurat-u susu si tare, ca nu se voru desparti pana ce nu voru fericit suspinat'a Bucovina. Inse la pretensiunile mirenilor de securu au datu privilegiu denumirile cele ridicule ale episcopului, si aici potu eli avé dreptu. Unu sinodu, in care suntu creaturele unui despretiitorori ori cari nisuntie liberale, de studii etc., si care necontentu se nevoiesc de a strapune pre creditiosii sei in evalu de midiulocu, pe candu eli sci'u prea bine, ca traiescu in secolulu alu nouesprediecele, perde orice respectu inaintea unui omu impartialu: der' este una intrebare, ore voru puté intrá caricaturile? Aloru intrare depinde dela alegatorii, si alegatorii, cari ii tramtiti, suntu si demni de una astfelui de sorte.

Der' in pasiurile mirenilor se observă oresicare nisuntia de domnire asupra preutiloru, si aici debe se damu dreptulu preutiloru si pasiului loru, der' nu intru toate. Nisuntia acést'a, credemu, ca nici nu scapă din vederea preutiloru, der' midiulocle, cari le intrebuintara eli, suntu demne de condamnatu. In midiulocle preutiloru tienute in localitatea bibliotecii tierei se respicara unii, ca boierii vre se puna man'a pe fundulu relegenariu s. a. Der' astfelii de respicari nu trecu in apărare, si suntu calumniari reputațiose, cari nici candu nu potu adeveri adversariului adeverulu, si din contra. Si acést'a se-si fia notat' preutii. Si e una

intrebare mare, deca la resuflarele acestia erau reprezentantii imputerniciti dela alegatorii sei? Suntemu convinsi, ca alegatorii altfelui au capatatu. Dér' aicia vorbira mai alesu din celi „denumiti”, cari pote erau instruiti din partea denumitorului. Aicia putemu afirmá. Resultatulu era, ca mirenii nu se au intielesu cu decisiunea majoritatei de doi insi, ci au protestatu la instantiele mai inalte. Invetia de aicia calumniatorii!

Una privire rapede preste creditiosii resaristi v'a dà unu resultatu favoritoriu mirenilor. Cea mai mare parte dintre densii, cum este sciutu, o forma mirenii, er' restulu preutii. Una paritate in representanti inse respunde unei nedreptati, si da prilegiu unei parti de a serví de predominire. Si asta o sciura prea bine mirenii!

Mai este si de observatu, ca in Bucovina a facutu mare progresu liberalismul in privirea relegiosa, ce pote se fia prin timpu periculosu relegiunii gr. or. Periclitarea se pote delaturá numai asia, deca mirenii au mai mare interesu la trebile relegionarie, au mai mare ocupare, decatu pana acum, prin ce privirile lor voru fi indreptate numai directu catra relegiune. Danduse deplinu ecsercitiu in trebile relegionarie preutilor, si cu participarea mirenilor, se nasce in animelé mirenilor egalitatea, ce se prefase incetu cu incetulu in urma asociatiunilor ideale in opusetiune, si preutii devinu una casta reu vediuta in ochii mirenului, cum se a intemplatu si se intempla inca la catolici.

Svatuimur d'r' guvernului, pentru se aiba interesu de fericirea creditiosilor gr. or., a decide in favorulu mirenilor, si sinodulu se se conchiamă catu mai in graba, ca-ce cabinetulu negru e nesufitabilu, e una planta veninosa si pestifera intr'un gradina frumosă. Ceremu asta cu atatu mai multu, cu catu amu vr se vedemu natiunea nostra ferita prin relegiunea, care se fia scutint'a nostra de ori care instrainare. Amu fi fericiți, candu Bucovina ar' deveni multiamita, si candu suspinurile ar' fi de parte, de parte de ea. — Dér' nu, se nu intrerumpem, se nu visam prea multu de fericirea nostra, ci cu atatu se nu devina parerea nostra, sperantiele nostre insielate... . . .

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 23 Maiu v. Astazi luara incepelu siedintiele adunarei straordinarie a corpurilor legislative in Romani'a, deschise prin mesagiul domnescu cu solemnitatea indatinata. Mesagiul se audi cu intrerumperi de aplause prelungite. „Monitoriulu” dice, ca: „Entusiasmulu era indescriptibile si nu se potea compara decatu cu acela, ce a marcatu evenimentulu Inaltimiei Sale pe tronulu Romaniei, ca se nu dicemai mai multu” si cinci puncte. —

In siedint'a de adi atatu senatului, catu si adunarei deputatilor multiumi presied. de ministri pentru caldurós'a primire facuta Domnului, insarcinatu de In. Sa; si la apelul nominale se afia facia ceva mai multu de pe diumetate atatu in senatu catu si in camera, era acesta sub pres. celui mai betranu Sim. Marcovici se imparti in sectiuni verificatorie, de cari se si occupa. —

La 6 Iuniu se incepelu esamele anuale la Institutele media in tota tiéra dupa programa. — Dupa relatuni oficiose ploii multe se versara si in Romani'a si in une locuri pe tr'a a facutu mari daune, d. e. in judeciul Gorju la Florescu s'au disrusu mai tute semenaturele, la Revig'a distr. Lalomiti'a 200 pogone de ordiu si 40 de grau s'au stricatu de petra. — Dela min. de cultu se publica concurse pentru ocuparea catedrelor de profesori 8 in Botosani, cari demisionara, si alte vr'o 3 superioare si la mai multe institute. —

Monetele divisionare ruse de 20, 15 si 10 copeici, cari pana astazi se primescu la tute cassele publice dreptu 67, 50 si 33 bani, se reduc cea de 20 copeici, la 64 bani, cea de 15 copeici, la 48 bani si cea de 10 copeici, la 30 bani.

Acesta monete dela dat'a 20 Maiu nu se voru mai primi la cassele publice decatu pe cursulu aratatu. —

In FRANCIA reactiunea occupa mereu la te-

renu si precum ultraistii macelá la cei prepusi de reactionari mari, cum omorira că pe atare si pe archiepiscopulu de Parisu Darboy, asia nu scapa acum de versaillesi nici socialistii, pe cari ii pusera sub sabia, unde i apucá. Foile angle scriu, ca s'au fusilatu pana acum la 10.000, intre ei si femei si prunci, incatu crudimea intrece chipsuirea. — Déca inse din insurgenti sub decursulu luptei cadiura, cum se afirma, numai nemti 15.000, atunci cine se mai pote indoi, ca si ruinarea Parisului trebuie ascrisa strainismului condus?

In 9 Iuniu se desfintia legea ecclisialei, pentru principii Joinville si Aumale, a caror alegere de dep. la adunare s'a dechiaratu in valore? ore de acea fusiléza intr'atata, că se n'aibă ce deporta? — Homo homini lupus non homo. — Thiers er' dechiară in adunare, in adunare in 9 Iuniu, ca va sustiené republica si nu o va trada, pe candu monarchistii se silescu a chiama pe cont. Chambert pe tronulu Franciei; candu apoi democratia tierana se va scula pentru Napoleon. Republic'a d'r' singura pote fera pe Franci'a de altu resbelu intre pretendenti, deca poporul e prostu si nu pote fara a-si cauta stapanu. — Rossel, Courbet capii comunei, Pyat si Cluseret se afia prinsi, ca-ce regimulu republicanu a midiulocitu la tute statele, că se dè afara pe criminali — si politici —, la ceea ce si Austro-Ungaria a aderatu, cu tute interpellările stangei in favórea asilului criminalilor politici. Betulu Victor Hugo, datu din Belgia, fugi la Anglia, că se scape cu vietia, cu tute, ca n'a fostu decatu scriitoriu liberale si umanitariu. —

Berlinulu se pregatesce a tiené triumfulu victoriei, la care voru merge representanti chiaru si din Austro-Ungaria. —

ITALIA arméza cu tute, ca se dice, ca Jules Favre ar' fi tramsu o nota la cabinetulu italianu, cu care cere deslusiri, despre scopurile armarii. — In prim'a Iuliu se va stramuta regimulu la Rom'a, inse dificultatile dela reactionari i se arborescu inainte; cu tute acestea min. de resbelu a ordonatu a se arma si provianta tute fortaretele. —

Varietati.

— Ploile cu grandine au innundatul Joi in lungu si latu tute araturele mai cufundose, incatu ceea ce remase, scutitul de loviturile grandinei lu acoperira undele torrentose, casiunate in parte si de rumperi de noru, d. e. la Christianu, unde se inecara si vite de rapedea reversare a norilor si in une case patrunse pe ferestri in case; er' la tiegleria brasovena inaltimaea apei crescù de speriatu. Noptea spre Joi grandina cadiu in Brasovu că őuele de porumba si era albe curtile de multimea ei. Multe sute pogone aratura si fenatia se afia nomolite. —

— Societatea nostra teatrala a pornit la Sibiuu, de unde va merge la Blasius. Numai in nr. v. va urma ultim'a recensiune, din caus'a strimtorei colónelor.

— In Elisabetopol se a facutu in 25 Maiu unu cravalu intre romanii de acolo, cari fiindule beseric'a cadiatòria -si cumparara o casa, unde se tienau cele divine pana la redidirea besericiei; inse candu era se santișca cas'a nu vr' o parte din ei se lasa a se straporta acaretele din beserica in casa si incepura la certe sangerósa, care nici autoritatea locala — pe care o desarmara romanii — nici honvedii nu o potura compune, ca-ce din honvedi era si romani — cari tieneau cu romanii —; asia se telegrafă la Mediasiu si si la Sibiuu dupa ajutoria militari, apoi din Sibiuu se scrise la Muresiu Osiorheiu, de unde 2 companie de soldati c. r. reg. Rodich si pornira, inse pana a nu sosi se compusera bataile prin honvedii dela Mediasiu si companiele se reintorsera de pe drumu. Fetidu exemplu de crestini intre sene, si urditorii certelor nu merita acestu nume pangaritu astfelu. —

— (Archeologicu.) Dupa cum reportéza foile americane lucratorii ocupati cu cladirea calei ferate Dupuque-Minesota au aflatu in Iowa in stancele unui tiermure diferite boltituri si in aceste, dupa redicarea unei lespedi, schelete omenesci de una marime extraordinaire, dintre care unul chiaru de 7 urme 8 pollicari. Unu chipu alu soredi pre paretele din intru a boltiturei ne lasa a conchide, ca cei ingropati acolo au fostu adoratori ai soredi, er' unu altu chipu representandu unu omu cu unu porumbu candu parasesce una luntre, se pare a face alusiune la traditiunea potopului. Degetele scheletului celui mai mare erau provedinte cu scule de margele; totu odata s'au aflatu multe vase de cupru si de aici se conchide, ca in baile dela Lake Superior au trebuitu se se fi lucratu inca in timurile cele mai indepartate. —

Bibliografia. Se afia de vendiare: **Elemente de fizica**, cu unu atlante de 24 tabule. — Pretiulu 10 lei. n. Bucuresci.

Elemente de algebra, editia a II-a. — Pretiulu 5 lei n. de Bacaloglu. —

ANUNCIU.

Unu concipientu de advocatura, care se fia juristu absolutu, se cunoscă bine limbele patriei si cu deosebire cea romana si maghiara — are locu in cancelari'a subsrisului.

Doritorii de a ocupa acestu locu, au de a se adresa — pentru mai deaproape informatiune — catra subsrisulu fara amanare.

Concurrentii aceia, cari pre langa recerintele mentionate voru pota arata si praceea, voru ave preferintia si voru fi mai bine salarisiati.

Abrudu in 30 Maiu 1871.

B. Popu de Harsianu, advocatu.

2-3 pl.

ce s'a aratat favorabile in contra frigurilor de totu soiul, boile marine, slabă mistuire si carceri in stomacu, iritarea fierii, varare, carceri sau convulsuni in panice, cojica, oprirea urinei, lipsa de somnu favorabilu.

Pretiulu 1 butelia de prim'a marina 65 cr., o butelia de marina 11 50 cr.

2-3

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95